

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

ORDIN

30.07.2025 nr. 197

mun. Chișinău

**Cu privire la aprobarea Conceptului
privind integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD)
în programele de învățământ superior din Republica Moldova**

În temeiul prevederilor art. 140 din Codul Educației nr. 152/2014 și a pct. 8 subpct. 12) din Hotărârea Guvernului nr. 146/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, în vederea realizării Planului de acțiuni al Ministerului Educației și Cercetării pentru anul 2025, aprobat prin ordinul MEC nr. 151/2025 și a Programului Național de Aderare a RM la UE 2025-2029, aprobat prin HG 306/2025, se emite prezentul

ORDIN:

1. Se aprobă Conceptul Pentru integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) în programele de învățământ superior din Republica Moldova, conform Anexei.
2. Direcția politici în domeniul învățământului superior:
 - 2.1 va aduce la cunoștință prevederile prezentului ordin instituțiilor de învățământ superior;
 - 2.2 va monitoriza integrarea ODDurilor în programele de studii superioare de licență și master, în scopul dezvoltării competențelor verzi și promovării dezvoltării durabile la nivelul învățământului superior.
3. Controlul executării prezentului ordin se atribuie dnei Adriana Cazacu-Țigaie, Secretar de stat.

Ministru

Dan PERCIUN

CONCEPT

privind integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) în programele de învățământ superior din Republica Moldova

I. Introducere

Într-o lume din ce în ce mai digitalizată și mai conștientă de mediu, universitățile au un rol crucial în formarea viitorilor profesioniști. Dezvoltarea competențelor digitale și ecologice este o prioritate majoră, atât pentru a pregăti studenții pentru piața muncii, cât și pentru a contribui la un viitor mai sustenabil.

Acest Concept privind integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în programele de studii superioare (denumit în continuare Concept) reprezintă o viziune practică, cu obiective, măsuri și acțiuni specifice, orientate spre modernizarea programelor de învățământ superior, gestionarea eficientă a resurselor umane și financiare, îmbunătățirea imaginii instituționale, raționalizarea activităților de predare și evaluare, consolidarea cooperării dintre universități și alte instituții publice și private, societatea civilă și mass-media, precum și întărirea autonomiei universitare și a responsabilității publice a instituțiilor de învățământ superior.

În septembrie 2015, Republica Moldova, împreună cu alte 192 de state membre ale ONU, s-a angajat să implementeze Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă prin adoptarea Declarației Summitului pentru dezvoltare durabilă.

În domeniul ecologiei, pentru atingerea acestor obiective, Guvernul propune, în următorii cinci ani, realizarea următoarelor măsuri de ecologizare: îmbunătățirea calității apelor de suprafață din bazinele hidrografice ale râurilor Nistru și Prut și din sub-bazinele aferente; reducerea emisiilor de poluanți în atmosferă provenite din surse mobile; extinderea suprafețelor împădurite; creșterea proporției populației conectate la serviciile de canalizare și a celei cu acces la servicii sigure de alimentare cu apă potabilă etc.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă are ca obiectiv realizarea inițiativelor începute prin Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, principalul scop fiind eradicarea sărăciei până în anul 2030 și asigurarea unei dezvoltări durabile la nivel mondial. Agenda propune o nouă abordare a dezvoltării, centrată pe promovarea drepturilor omului în toate dimensiunile acestora. Astfel, interesele oamenilor sunt plasate în centrul procesului de dezvoltare, care poate fi realizat în mod durabil doar prin implicarea activă a acestora — prin participare,

contribuție și beneficiu — în dezvoltarea economică, culturală, socială și politică, pe baza unei viziuni comune ce respectă integral drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Integrarea principiilor de mediu în politicile naționale din toate domeniile, cu scopul consolidării eforturilor durabile ale autorităților naționale și locale, presupune implicarea sectorului privat și asigură participarea activă a societății civile în procesul de elaborare a reglementărilor, precum și în crearea mecanismelor instituționale și financiare necesare ecologizării.

Conceptul de dezvoltare durabilă, cu cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale ONU, a devenit o prioritate globală. Universitățile, în calitate de agenți ai schimbării sociale și generatori de cunoștințe, joacă un rol cheie în integrarea acestor obiective în programele lor de învățământ. Sectorul învățământului superior are un rol important de jucat în redresarea post-pandemică a Europei și în modelarea unor societăți și economii durabile și reziliente. Universitățile excelente și incluzive sunt o condiție prealabilă și o bază pentru societăți deschise, democratice, echitabile și durabile, precum și pentru creșterea economică durabilă, antreprenoriat și ocuparea forței de muncă. Atunci când o universitate se concentrează pe durabilitate, se recomandă stabilirea unor viziuni și misiuni durabile, ținând seama de contradicțiile dintre principiile creșterii economice și legile naturii, pe de o parte, și conștientizarea culturală și responsabilitatea socială, pe de altă parte. Instituțiile de învățământ superior dispun de capacitățile și instrumentele necesare pentru a anticipa schimbările și a implementa în mod proactiv reforme organizaționale orientate spre consolidarea durabilității.

De ce este important să integrăm ODD-urile în învățământul superior?

Pregătirea pentru viitor: absolvenții trebuie să aibă competențele necesare pentru a face față provocărilor complexe ale unui viitor durabil.

Responsabilitate socială: universitățile au datoria de a contribui la rezolvarea problemelor globale și la educarea cetățenilor responsabili.

Relevanță: corelarea teoriei cu practica face ca educația să fie mai relevantă și mai atractivă pentru studenți.

Inovație: încurajarea gândirii critice și a soluțiilor inovatoare pentru atingerea ODD-urilor.

II. Cadrul de reglementare

Republica Moldova promovează o politică educațională aliniată la politicile educaționale europene și internaționale și relevantă pentru abordarea provocărilor și nevoilor actuale ale sistemului educațional și ale beneficiarilor acestuia. Documentele strategice privind

dezvoltarea și actele normative ale sistemului educațional se concentrează pe schimbarea accentului în educație **către calitate și durabilitate:**

- **Codul Educației** al Republicii Moldova nr. 152/2014, cu modificările ulterioare;
- Legea nr. 315/2022 privind aprobarea **Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”**;
- Hotărârea Guvernului nr. 953/2022 privind aprobarea sistemului național de monitorizare a implementării **Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă**;
- Hotărârea Guvernului nr. 114/2023 privind aprobarea **Strategiei de dezvoltare „Educație 2030”** și a Programului său de implementare pentru perioada 2023-2025;
- **STRATEGIA EUROPEANĂ PENTRU UNIVERSITĂȚI** (adoptată de Comisia Europeană la 18 ianuarie 2022);
- **Programul național pentru extinderea și refacerea pădurilor pentru perioada 2023-2032 și planul de acțiune pentru punerea sa în aplicare pentru perioada 2023-2027**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023;
- **Ghidul privind naționalizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă**, iulie 2017;
- **Programul național de specializare inteligentă pentru perioada 2024-2027**, aprobat în 2024;
- **Strategia de transformare digitală pentru perioada 2023-2030**;
- **Strategia națională pentru agricultură și dezvoltare rurală pentru perioada 2023-2030**;
- **Strategia de mediu pentru perioada 2024-2030**;
- **Programul național de adaptare la schimbările climatice până în 2030**;
- **Programul de dezvoltare cu emisii reduse până în 2030**, aprobat în 2023;
- **Planul-cadru** pentru învățământul superior la nivel de licență, masterat și programe integrate etc.

III. Context general

Învățământul superior este organizat în două direcții: academic și profesional, structurat în trei cicluri: Ciclul I – licență (nivel ISCED 6); Ciclul II – masterat (nivel ISCED 7), Ciclul I și

Ciclul II – învățământ superior integrat (nivel ISCED 7); Ciclul III – doctorat (nivel ISCED 8). Activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare se desfășoară în cadrul studiilor doctorale și postdoctorale.

În ultimele decenii, au avut loc mai multe schimbări cu grade diferite de complexitate și impact în sistemul de învățământ:

1) a început implementarea Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, care a deschis noi perspective și a creat noi oportunități pentru dezvoltarea pe termen lung a învățământului;

2) sistemul de învățământ superior a aderat la Procesul de la Bologna (2005), ceea ce a contribuit la alinierea acestuia la standardele europene și la recunoașterea învățământului superior în străinătate;

3) implementarea Cadrului Național al Calificărilor, aprobat în 2017 și aliniat la Cadrul European al Calificărilor (2008);

4) promovarea conceptului de incluziune la toate nivelurile sistemului de învățământ, asigurând condițiile necesare pentru implementarea acestuia în aspecte de natură normativă, metodologică, de personal și altele.

În anul universitar 2024/25, există 16 instituții de învățământ superior, dintre care 12 (inclusiv 8 publice și 4 private) sunt situate în Chișinău și câte o universitate în orașele Bălți, Cahul, Comrat și Taraclia (filială a Universității din Ruse). La începutul anului universitar 2024/25, 56.500 de studenți erau înscriși în instituții de învățământ superior, dintre care 83,4% studiază în instituții de învățământ superior de stat și 16,6% în instituții private.

Din numărul total de studenți înscriși în instituțiile de învățământ superior la începutul anului universitar 2024/25, 62,9% sunt înscriși la programe cu frecvență și 37,1% la programe cu frecvență redusă. Mai mult de jumătate dintre studenții din instituțiile publice sunt înscriși la programe cu taxă (56,8%), deși programele cu normă întreagă sunt dominate de studenții finanțați din bugetul de stat (61,1%), în timp ce în programele cu normă parțială, majoritatea sunt studenți cu taxă (92,1%).

Conform datelor oficiale publicate de Biroul Național de Statistică, numărul studenților din instituțiile de învățământ superior a scăzut semnificativ în ultimii ani: de la 102.458 de studenți în anul universitar 2012-2013 la 56.500 de studenți în anul universitar curent.

Există numeroase motive pentru scăderea numărului de studenți: probleme demografice și socio-economice; exodul în masă al cetățenilor noștri în străinătate, migrația în scopuri educationale etc. Multe țări europene se confruntă cu o scădere a numărului de tineri. În timp

ce oferta educațională a universităților europene s-a extins. De mai mulți ani consecutiv, se observă o tendință constantă a celor mai buni absolvenți ai liceelor din Republica Moldova de a pleca să studieze în străinătate, în România, Germania și Regatul Unit. Conform estimărilor organizațiilor internaționale, numărul studenților cetățeni ai Republicii Moldova în universitățile europene este de aproximativ 30.000.

Cercetarea științifică la nivel universitar se confruntă cu probleme legate de gestionarea ineficientă a cercetării și inovării, nivelul scăzut de interacțiune între învățământul superior, cercetarea științifică și piața muncii, lipsa motivației în rândul tinerilor de a urma activități științifice și cariere universitare, precum și infrastructura de cercetare învechită, slab adaptată la standardele internaționale.

În prezent, promovarea unei abordări ecologice în programele universitare este o sarcină strategică esențială în formarea unei generații care înțelege importanța mediului și este capabilă să contribuie la dezvoltarea durabilă. În contextul reformei curriculare, odată cu dezvoltarea programelor disciplinare, Ministerul Educației și Cercetării a sprijinit promovarea și implementarea educației de mediu în instituțiile de învățământ din Republica Moldova la nivel interdisciplinar și transdisciplinar, cu accent pe disciplinele obligatorii: biologie, chimie, fizică și științe naturale.

La nivelul învățământului superior, unul dintre domeniile prioritare de activitate ale Ministerului Educației și Cercetării este educația pentru dezvoltare durabilă, care are ca scop asigurarea faptului că profesorii le oferă studenților competențe interdisciplinare în domeniul educației ecologice, pentru a înțelege și a căuta soluții la probleme locale și globale, cum ar fi dezvoltarea durabilă, mediul, economia verde, conservarea energiei/utilizarea surselor alternative de energie/promovarea măsurilor de eficiență energetică etc. Prin urmare, în temeiul autonomiei universitare, Ministerul Educației și Cercetării a recomandat universităților, în conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru învățământul superior, să integreze educația de mediu și educația pentru dezvoltare durabilă în programele lor de învățământ și să includă în programa de studii a specializărilor economice discipline care promovează economia verde atât în primul ciclu, licență, cât și în al doilea ciclu, masterat, cum ar fi: economia mediului, managementul mediului, ingineria mediului etc.

În contextul implementării Programului național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia pe perioada 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 55/2023, Ministerul Educației și Cercetării organizează anual personalul academic și administrativ, precum și comunitatea studentescă, pentru a participa la activități anuale de plantare de copaci.

În conformitate cu principiul autonomiei universitare, Ministerul Educației și Cercetării a solicitat universităților să includă educația ecologică și educația pentru dezvoltare durabilă în programele lor de învățământ. Această recomandare prevede includerea disciplinelor orientate către economia verde în programa de învățământ atât a programelor de economie de ciclu I (licență), cât și a celor de ciclu II (masterat):

- ✓ Energie și inginerie electrică (studiu aprofundat al eficienței energetice)
- ✓ Utilizarea de materiale ecologice, deșeuri și metode durabile în construcții și eficiența energetică
- ✓ Conformitatea cu normele de mediu
- ✓ Responsabil pentru gestionarea deșeurilor
- ✓ Bunuri și comerț, licență, modulul de curs „Ecologie și protecția mediului”
- ✓ Economia mondială și specializarea REI, integrarea economică și economia europeană
- ✓ În programul de masterat profesional, cursul „Economie deschisă”
- ✓ Ecologie și protecția mediului
- ✓ Managementul mediului etc.

Inițiativele instituțiilor de învățământ superior privind ecologizarea programelor de studii și cercetarea schimbărilor climatice se reflectă în cursurile și temele de cercetare specializate dezvoltate în cadrul departamentelor academice. Ecologizarea programelor de studiu reprezintă un pas esențial în direcția implementării Agendei ONU pentru Dezvoltare Durabilă până în anul 2030.

IV. Viziuni, principii și obiective

Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată de Parlament prin Legea nr. 315/2022, se bazează pe principii legate de viața umană (drepturile omului și calitatea vieții) și include patru obiective generale de dezvoltare durabilă, printre care dreptul fundamental la un mediu sănătos și sigur. Documentul prezintă o viziune strategică pentru dezvoltarea țării în următorii opt ani, care va consolida reziliența la potențiale crize și va servi drept ghid pentru partenerii de dezvoltare în ceea ce privește prioritățile naționale de dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu sănătos.

Viziunea strategică pentru dezvoltarea educației se concentrează pe obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite în Strategia națională „Moldova Europeană 2030”, Strategia „Educație 2030” și Codul educației: formarea de specialiști cu înaltă calificare, competitivi pe piața muncii națională și internațională. Universitățile, în calitate de instituții de învățământ superior și cercetare științifică, joacă un rol crucial în promovarea dezvoltării durabile. Prin politici și inițiative specifice, acestea pot contribui în mod semnificativ la construirea unui

viitor mai verde și mai echitabil. Prin educație, cercetare și activități practice, aceste instituții pot contribui în mod semnificativ la construirea unui viitor mai durabil.

Implementarea educației pentru dezvoltare durabilă este un instrument cheie pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă; utilizarea competențelor cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (Recomandarea Consiliului UE, 2018/C189/01), competențele cheie pentru secolul XXI, competențele cheie pentru dezvoltarea durabilă și cadrul de competențe promovat de UNESCO; asigurarea faptului că școlile oferă programe și educație relevante, promovarea STEAM, o cultură a excelenței; încurajarea protecției mediului și a justiției sociale.

Ecologizarea programelor universitare este un proces complex și necesar, care vizează integrarea principiilor și practicilor de dezvoltare durabilă în toate aspectele învățământului superior. Acest proces este esențial pentru pregătirea viitorilor profesioniști în vederea abordării provocărilor globale de mediu și a contribuției la construirea unui viitor mai durabil.

Principii cheie:

1. **Interdisciplinaritatea:** ODD-urile acoperă o gamă largă de domenii, de la științele sociale la științele naturale și inginerie. Prin urmare, integrarea lor necesită o abordare interdisciplinară care să conecteze diferite cunoștințe și perspective. De exemplu, economia poate analiza impactul economic al schimbărilor climatice, în timp ce ingineria poate explora soluții tehnologice pentru reducerea emisiilor de carbon.
2. **Relevanța pentru contextul local:** Integrarea ODD-urilor trebuie adaptată la contextul specific al fiecărei instituții de învățământ superior și al comunității în care aceasta este integrată. De exemplu, o universitate regională se poate concentra pe ODD-urile legate de agricultura durabilă și dezvoltarea comunității locale, în timp ce o universitate din capitală se poate concentra pe mobilitatea urbană durabilă și gestionarea deșeurilor.
3. **Pedagogia activă și experiențială:** Pentru a facilita o înțelegere aprofundată a ODD-urilor, ar trebui utilizate metode de predare active care încurajează învățarea prin experiență. Exemple includ proiecte de cercetare comunitară, stagiile la organizații axate pe sustenabilitate, studii de caz etc.
4. **Competențe transversale:** Pe lângă cunoștințele specializate în fiecare domeniu, studenții ar trebui să dezvolte competențe transdisciplinare, cum ar fi gândirea critică, rezolvarea problemelor, creativitatea, comunicarea eficientă și colaborarea. De exemplu, disciplina „dezvoltare durabilă” poate ajuta studenții să dezvolte competențe pentru a evalua impactul social și de mediu al diferitelor decizii.
5. **Dezvoltarea de parteneriate:** Universitățile ar trebui să colaboreze cu o gamă largă de parteneri, cum ar fi organizații neguvernamentale, companii, agenții

guvernamentale și comunități locale, pentru a crea un mediu de învățare mai bogat și mai relevant. De exemplu, parteneriate cu companii pentru a dezvolta proiecte de cercetare în domeniul energiei regenerabile.

Principalele obiective ale ecologizării programei universitare sunt:

1. Creșterea gradului de conștientizare și înțelegere a problemelor de mediu: studenții trebuie să dobândească cunoștințe aprofundate despre schimbările climatice, degradarea mediului, pierderea biodiversității și alte probleme urgente de mediu.
2. Dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de rezolvare a problemelor: studenții ar trebui să fie capabili să analizeze informații complexe, să evalueze diferite puncte de vedere și să propună soluții inovatoare la problemele de mediu.
3. Promovarea unui comportament responsabil față de mediu: programul ar trebui să încurajeze adoptarea de obiceiuri durabile atât în viața personală, cât și în cea profesională.
4. Introducerea aspectelor de mediu în toate disciplinele: nu numai în cursurile de științe ale mediului, ci toate disciplinele universitare ar trebui să includă o componentă de mediu, demonstrând interdependența dintre diferite domenii și mediu.
5. Pregătirea pentru o economie verde: studenții ar trebui să aibă cunoștințele și abilitățile necesare pentru a lucra în sectoare economice care contribuie la dezvoltarea durabilă.
6. Promovarea participării active la activități de protecție a mediului: programa de învățământ ar trebui să încurajeze participarea studenților la proiecte și inițiative care contribuie la îmbunătățirea mediului.
7. Promovarea unei culturi a dezvoltării durabile în organizații: instituțiile de învățământ superior ar trebui să joace un rol de lider în promovarea dezvoltării durabile atât prin programele lor de învățământ, cât și prin propriile practici.

Beneficiile promovării dezvoltării durabile în universități:

- ✓ Reducerea costurilor de administrare a universităților.
- ✓ Îmbunătățirea calității vieții în campus.
- ✓ Creșterea atractivității universității pentru studenți și personal.
- ✓ Contribuția la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale ONU.
- ✓ Formarea de specialiști pregătiți să abordeze problemele legate de dezvoltarea durabilă.

V. Metodologia pentru ecologizarea învățământului superior

Acțiuni pentru promovarea dezvoltării durabile în universități:

1. Integrarea dezvoltării durabile în curriculum:

- a. Introducerea de cursuri și module privind dezvoltarea durabilă în diverse programe de studiu.
- b. Promovarea cercetării interdisciplinare cu accent pe probleme de mediu și sociale.
- c. Încurajarea studenților să dezvolte proiecte și inițiative care au un impact pozitiv asupra comunității.

2. Funcționarea durabilă a universităților:

- a. Reducerea emisiilor de carbon prin optimizarea consumului de energie și apă.
- b. Gestionarea eficientă a deșeurilor, promovarea reciclării și compostării.
- c. Achiziționarea de produse și servicii ecologice din surse durabile.
- d. Utilizarea transportului public și a mijloacelor de transport alternative.

3. Clădiri și infrastructură ecologice:

- a. Proiectarea și construirea/renovarea clădirilor eficiente din punct de vedere energetic, utilizând materiale ecologice.
- b. Crearea de zone verzi în campus care promovează biodiversitatea.
- c. Implementarea sistemelor de colectare și reutilizare a apei de ploaie.

4. Implicarea comunității universitare:

- a. Promovarea unei culturi a durabilității prin campanii de informare și sensibilizare.
- b. Implicarea studenților, a cadrelor didactice și a personalului administrativ în activități de voluntariat și proiecte de mediu.
- c. Stabilirea de parteneriate cu organizații locale și comunitatea în ansamblu pentru a aborda problemele legate de durabilitate.

5. Finanțare și investiții durabile:

- a. Alocarea de bugete speciale pentru proiecte și inițiative de durabilitate.

- b. Investirea în tehnologii și soluții inovatoare pentru a reduce impactul asupra mediului.
- c. Atragerea de finanțare externă pentru cercetarea și implementarea proiectelor de durabilitate.

Exemple specifice de inițiative inovatoare:

- **Universități ecologice:** multe universități din întreaga lume au implementat programe pentru ecologizarea campusurilor lor prin reducerea consumului de energie și apă, gestionarea responsabilă a deșeurilor și promovarea mijloacelor alternative de transport.
- **Grădini universitare** (dezvoltarea start-up-urilor): cultivarea de legume și plante aromatice pentru consumul local și educarea publicului cu privire la alimentația sănătoasă și producția durabilă de alimente.
- **Cursuri online:** platformele de învățare online oferă acces la o gamă largă de cursuri și programe de specializare în domeniul ecologiei și dezvoltării durabile.
- **Programe inovatoare de gestionare a deșeurilor:** implementarea de sisteme inteligente de colectare a deșeurilor și promovarea economiei circulare.
- **Laboratoare de energie regenerabilă:** dezvoltarea de proiecte de cercetare și inovare în domeniul surselor de energie regenerabilă, cum ar fi energia solară și eoliană.
- **Inițiative de mobilitate durabilă:** promovarea utilizării bicicletelor și a transportului public pentru a reduce congestia rutieră și poluarea mediului.

Metode și tehnici pentru implementarea ecologizării curricula:

1. Integrarea temelor de mediu în toate disciplinele:

- a. Revizuirea și actualizarea curricula pentru a include teme legate de dezvoltarea durabilă în toate disciplinele relevante;
- b. Identificarea intersecțiilor dintre diferite discipline și mediu și elaborarea de materiale didactice adecvate;
- c. Elaborarea de programe interdisciplinare: crearea de cursuri și programe dedicate aspectelor sociale, economice și de mediu ale durabilității, care încurajează gândirea critică și colaborarea interdisciplinară;

d. Abordarea dezvoltării durabile în toate disciplinele: includerea de module sau teme legate de dezvoltarea durabilă în cursurile existente, indiferent de domeniu, pentru a sensibiliza studenții cu privire la importanța acestui subiect.

2. Organizarea de proiecte și evenimente practice:

a. Implicarea studenților în proiecte de cercetare, activități de voluntariat și campanii de mediu;

b. Dezvoltarea de proiecte de cercetare interdisciplinare: finanțarea proiectelor de cercetare, alocarea de resurse pentru cercetări inovatoare menite să găsească soluții la problemele de mediu și sociale;

c. Colaborarea cu organizații și instituții de mediu: stabilirea de parteneriate cu alte universități, instituții de cercetare și organizații neguvernamentale pentru a facilita stagii, proiecte comune și schimbul de cunoștințe;

d. Promovarea educației pentru dezvoltare durabilă: integrarea principiilor dezvoltării durabile în toate aspectele vieții universitare.

3. Construirea de campusuri durabile

a. Implementarea de măsuri pentru reducerea consumului de energie și apă, precum și promovarea utilizării surselor de energie regenerabile

b. Gestionarea deșeurilor: promovarea reciclării, compostării și a altor practici de gestionare a deșeurilor pentru a minimiza impactul asupra mediului

c. Crearea de spații verzi: dezvoltarea de grădini și spații verzi în campus pentru a îmbunătăți calitatea aerului și a oferi un mediu de învățare mai plăcut;

d. Implicarea comunității universitare: sensibilizarea studenților, a cadrelor didactice și a personalului: organizarea de evenimente, ateliere și campanii de informare pentru a sensibiliza publicul cu privire la problemele de mediu și sociale.

e. Implicarea studenților în proiecte de sustenabilitate: oferirea de oportunități studenților de a participa la proiecte de cercetare, voluntariat și activism în domeniul sustenabilității.

4. Dezvoltarea competențelor pentru un viitor durabil

a. Oferirea de formare continuă: organizarea de cursuri și ateliere pentru a ajuta profesorii și personalul să își dezvolte competențele în domeniul durabilității.

b. Promovarea antreprenoriatului social: încurajarea studenților să dezvolte afaceri sociale și de mediu.

c. Prin atingerea acestor obiective, universitățile pot deveni modele de dezvoltare durabilă și pot contribui la formarea unei generații de profesioniști capabili să rezolve provocările complexe ale secolului XXI.

Ecologizarea programelor universitare este o necesitate urgentă în contextul schimbărilor climatice și al degradării mediului. Este o investiție în viitor. Prin implementarea de politici și inițiative specifice, universitățile pot deveni modele de bune practici și pot contribui la construirea unui viitor mai durabil pentru generațiile viitoare. Dezvoltarea curriculumului se bazează pe competențe cu rezultate clare ale învățării.

Prin implementarea unor măsuri specifice, instituțiile de învățământ superior pot pregăti o nouă generație de lideri care vor contribui la construirea unui viitor mai durabil. Integrarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă în programele de învățământ superior este un proces complex și continuu, care necesită o cooperare strânsă între toate părțile interesate. Prin aplicarea unei abordări interdisciplinare relevante pentru contextul local și bazate pe metode de învățare activă, universitățile pot pregăti o nouă generație de lideri capabili să construiască un viitor mai durabil pentru toți.

Exemple de abordare interdisciplinară a ecologizării programelor universitare:

- Științe naturale: studierea impactului schimbărilor climatice asupra ecosistemelor, analizarea ciclurilor biogeochimice, evaluarea calității apei și a aerului.
- Științe sociale: analiza politicii de mediu, studierea comportamentului consumatorilor, evaluarea impactului social al proiectelor de dezvoltare.
- Inginerie: proiectarea tehnologiilor curate, optimizarea proceselor industriale pentru reducerea consumului de energie și a emisiilor, dezvoltarea materialelor biodegradabile.
- Economie: evaluarea costurilor externe ale poluării, analiza beneficiilor economice ale investițiilor în surse de energie regenerabile, dezvoltarea indicatorilor de eficiență economică care includ aspecte de mediu.
- Drept: studiul legislației de mediu, analiza litigiilor legate de protecția mediului, dezvoltarea instrumentelor juridice pentru promovarea practicilor durabile.

VI. Instrumente pentru integrarea abordării ecologice în diverse discipline universitare

1. Proiecte interdisciplinare: Implicarea studenților în proiecte care abordează probleme ecologice complexe, precum schimbările climatice, poluarea mediului sau gestionarea deșeurilor, stimulează gândirea critică și colaborarea.

2. Studii de caz: Analiza cazurilor reale legate de impactul activității umane asupra mediului poate ajuta studenții să înțeleagă mai bine consecințele deciziilor și să dezvolte soluții practice.

3. Simulări: Modelele de simulare pot fi utilizate pentru a explora diferite scenarii și pentru a evalua impactul politicilor sau tehnologiilor asupra mediului.

4. Vizite de studiu: Organizarea de excursii la companii, institute de cercetare sau zone protejate poate oferi studenților o înțelegere practică a problemelor de mediu.

5. Laboratoare experimentale: Experimentele de laborator pot fi adaptate pentru a studia procesele de mediu și pentru a evalua impactul diverselor substanțe sau activități asupra mediului.

6. Platforme online: Există multe platforme online care oferă acces la date, instrumente și resurse pentru cercetarea și analiza problemelor de mediu.

VII. Obstacole și provocări în procesul de ecologizare a curriculumului și modalități de depășire a acestora.

Ecologizarea curriculumului este un pas important în crearea unei generații conștiente de importanța mediului. Cu toate acestea, acest proces se confruntă cu o serie de obstacole și provocări.

Obstacole comune:

1. *Lipsa unei viziuni comune:* Adesea, lipsa unei viziuni comune privind educația ecologică la nivel național sau chiar instituțional poate împiedica implementarea consecventă a programelor.

2. *Resurse insuficiente:* Alocarea inadecvată a resurselor financiare, umane și materiale poate limita dezvoltarea și implementarea programelor eficiente de educație ecologică.

3. *Formarea insuficientă a cadrelor didactice:* Lipsa unei formări specializate în educația ecologică poate îngreuna integrarea temelor de mediu în programa școlară.

4. *Rezistența la schimbare:* Desigur, orice schimbare a sistemului educațional poate întâmpina rezistență din partea unor profesori sau părinți care pot fi sceptici față de noile abordări.

5. *Lipsa legăturii cu viața reală*: Programele de educație ecologică pot părea uneori prea teoretice și detașate de realitatea cotidiană a elevilor.

6. *Presiunea evaluării*: Accentul pus pe rezultatele examenelor poate încuraja profesorii să acorde prioritate materiilor tradiționale în detrimentul celor care abordează probleme de mediu.

Modalități de a depăși aceste obstacole:

1. *Elaborarea unei strategii instituționale*: Elaborarea unei strategii instituționale pentru educația ecologică poate oferi un cadru coordonat și unificat pentru acțiunile implicate.

2. *Investiții în formarea profesorilor*: Organizarea de cursuri, ateliere și conferințe poate ajuta profesorii să dobândească competențele necesare pentru a preda materii legate de mediu.

3. *Colaborarea cu experți în domeniu*: Implicarea specialiștilor în educație ecologică, biologie, geografie sau alte discipline relevante poate oferi o perspectivă valoroasă pentru dezvoltarea programelor.

4. *Crearea de materiale didactice inovatoare*: Utilizarea manualelor interactive, a jocurilor educative, a proiectelor practice și a excursiilor în natură poate face învățarea despre mediu mai atractivă și mai eficientă.

5. *Promovarea educației ecologice în comunitate*: Implicarea părinților, a autorităților locale și a organizațiilor neguvernamentale poate contribui la crearea unei comunități care susține educația ecologică.

6. *Evaluarea continuă a programului*: Evaluarea periodică a rezultatelor programelor educaționale poate ajuta la identificarea punctelor forte și a punctelor slabe și la îmbunătățirea continuă a acestora.

7. *Corelarea teoriei cu practica*: Organizarea de activități practice, cum ar fi proiecte de ecologizare, curățarea pădurilor sau reciclarea, poate ajuta elevii să înțeleagă mai bine impactul acțiunilor lor asupra mediului.

VIII. Dezvoltarea unei strategii instituționale pentru educația ecologică

Implicarea învățământului superior în abordarea problemelor legate de schimbările climatice este adesea rezultatul unor proiecte de cercetare specializate relevante și al departamentelor academice.

În acest sens, este mult mai eficient să se dezvolte strategii instituționale care să stabilească ce înseamnă abordarea ecologică la nivel instituțional. În termeni de guvernantă, strategice.

buget, implicarea întregii comunități academice, relații cu partenerii și părțile interesate din afara instituției. În acest sens, universitățile trebuie să urmeze:

Recomandări:

- să dezvolte capacitatea de gestionare a schimbării a conducerii instituționale, adecvată pentru această sarcină;
- să dezvolte capacitatea personalului de la toate nivelurile și categoriile de a integra agenda ecologică;
- să asculte vocea studenților și propunerile lor pentru ecologizarea curriculumului, campusului și societății înconjurătoare;
- să identifice punctul forte al instituției în ceea ce privește pârghia, influența și eficacitatea;
- să consolideze finanțarea pentru cooperarea interinstituțională în domeniul ecologizării;
- să acorde prioritate parteneriatelor care facilitează proiectarea comună a curriculumului, cercetarea colaborativă, licitațiile consorțiului pentru surse de finanțare pentru cercetare și inovare, schimbul de bune practici;
- să se concentreze pe valorificarea programelor de mobilitate pentru a consolida inițiativele de ecologizare;
- să difuzeze, la nivel intern și extern, informații despre Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și Acordul de la Paris, în special cele relevante;
- să se concentreze pe cele cinci domenii prioritare ale Acordului de la Paris (energie, utilizarea terenurilor, transport, apă, deșeuri), fără a limita agenda verde la științele naturale;
- să definească o strategie instituțională în ceea ce privește îmbunătățirea imaginii, investițiile financiare care generează noi forme de economii de scară, programe educaționale integrate cu etica responsabilității sociale, cercetarea și inovarea pentru a stimula tranziția verde și a evita dezastrele climatice.
- Pentru a sprijini recalificarea și perfecționarea forței de muncă, să dezvolte modalități de colaborare cu comunitatea de afaceri și industria care să completeze cât mai mult posibil programele academice și formarea internă;
- În cadrul programelor de studiu relevante, să acorde o atenție specială economiei circulare, ocupării forței de muncă și contextelor globale și regionale.